

Udenrigsministeriet
Den 13. februar 1992

B.8

NOTITS

Bestemmelserne i traktaten om Den Europæiske Union om kultur

1. I traktaten om Den Europæiske Union er der som noget nyt indføjet to substantielle bestemmelser om kultur.
2. Den første bestemmelse optræder i artikel 92, stk. 3, i afsnittet om de fælles regler om konkurrence, fiskale spørgsmål og indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne. Bestemmelsen har følgende ordlyd:
I artikel 92, stk. 3, indsættes som litra d):
»d) støtte til fremme af kulturen og bevarelse af kulturarven, når den ikke ændrer samhandels- og konkurrencevilkårene i Fællesskabet i et omfang, der strider mod de fælles interesser.«
Herefter kan det betragtes som foreneligt med Fællesskabsretten nationalt at give statsstøtte til fremme af kulturen og bevarelsen af kulturarven, såfremt denne statsstøtte ikke fordrejer konkurrencevilkårene i et omfang, der strider mod de fælles interesser. Bestemmelsen, der er indsat på dansk foranledning, er ny i forhold til artikel 92 i Romtraktaten.
Kommissionen har under regeringskonferencen tilkendegivet, at den vil være tilbageholdende med sin administration på området.
3. Den anden bestemmelse om kultur findes i artikel 128 i unionstraktaten. Der er i denne artikel skabt et retsgrundlag for, at Fællesskabet kan fremme, støtte og udbygge medlemsstaternes indsats på følgende områder (artikel 128, stk. 2):
 - forbedring af kendskabet til og formidlingen af de europæiske folkeslags kultur og historie;
 - bevarelse og beskyttelse af den kulturarv, der er af europæisk betydning;
 - ikke-kommercielle kulturelle udvekslinger;
 - kunstneriske og litterære frembringelser, herunder i den audiovisuelle sektor.
 Som det fremgår af formuleringen i artikel 128, stk. 2, skal subsidiaritetsprincippet anvendes. Der kan på området vedtages tilskyndelsesforanstaltninger, men uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser. Rådet træffer afgørelse med enstemmighed under hele den i artikel 189 B omhandlede fremgangsmåde (fælles beslutningstagning mellem Råd og Parlament). Om begrebet tilskyndelsesforanstaltninger henvises til særskilt notat.
Rådet kan desuden vedtage henstillinger med enstemmighed.
4. Artikel 92, stk. 3, og artikel 128 omhandler to forskellige områder. Det første tilfælde, artikel 92, stk. 3, drejer sig om national statsstøtte til kulturformål, hvilket indebærer en undtagelse fra den generelle hovedregel, der forbyder al statsstøtte i Fællesskabet. Den anden bestemmelse, artikel 128, tager primært sigte på at øge den kulturelle udveksling inden for Fællesskabet under hensyntagen til subsidiaritetsprincippet. Herudover giver artikel 128 i princippet Fællesskabet mulighed for at understøtte en national aktion, der kan falde ind under artikel 92, stk. 3, såfremt denne støtteforanstaltning er inden for rammerne af de målsætninger, der er nævnt i artikel 128.